

0.1. В порожнині незаземленого і незарядженого металевго провідника довільної форми знаходиться електричний диполь. Порожнина також має довільну форму. Знайдіть електричне поле за межами провідника.

0.2. Електричне поле утворене розподілом зарядів $\sigma(\theta, \varphi) = \sigma_0 \cos \theta$ на поверхні сфери радіуса R , всередині і зовні зарядів немає. Знайти потенціал зовні та усередині кулі, в сферичних координатах.

Для обчислення скористаємось інтегралом $\phi = \int \frac{\sigma' dS'}{|\mathbf{r} - \mathbf{r}'|}$, для цього скористаємось мультипольним розкладом підінтегрального виразу:

$$\frac{1}{|\mathbf{r} - \mathbf{r}'|} = \sum_{l=0}^{\infty} \sum_{m=-l}^l \frac{4\pi}{2l+1} \frac{r_{<}^l}{r_{>}^{l+1}} Y_{lm}(\theta, \varphi) Y_{lm}^*(\theta', \varphi').$$

Також пам'ятатимемо, що

$$\int Y_{lm}^*(\theta', \varphi') Y_{l'm'}(\theta', \varphi') d\Omega' = \delta_{ll'} \delta_{mm'},$$

а також $dS' = R^2 \sin \theta' d\theta' d\varphi' = R^2 d\Omega'$.

Отже, записуємо:

$$\begin{aligned} \phi &= \sigma_0 R^2 \sum_{l=0}^{\infty} \sum_{m=-l}^l \frac{4\pi}{2l+1} \frac{r_{<}^l}{r_{>}^{l+1}} Y_{lm}(\theta, \varphi) \int Y_{lm}^*(\theta', \varphi') \underbrace{\sqrt{\frac{4\pi}{3}} Y_{10}}_{\cos \theta'} d\Omega' = \\ &= \sigma_0 R^2 \sum_{l=0}^{\infty} \sum_{m=-l}^l \frac{4\pi}{2l+1} \frac{r_{<}^l}{r_{>}^{l+1}} Y_{lm}(\theta, \varphi) \cdot \sqrt{\frac{4\pi}{3}} \underbrace{\int Y_{lm}^*(\theta', \varphi') Y_{10} d\Omega'}_{\delta_{l1} \delta_{m0}} = \\ &= \sigma_0 R^2 \sum_{l=0}^{\infty} \sum_{m=-l}^l \delta_{l1} \delta_{m0} \frac{4\pi}{2l+1} \frac{r_{<}^l}{r_{>}^{l+1}} Y_{lm}(\theta, \varphi) \cdot \sqrt{\frac{4\pi}{3}} = \\ &= \sigma_0 R^2 \frac{r_{<}}{r_{>}^2} \frac{4\pi}{3} \sqrt{\frac{4\pi}{3}} Y_{10}(\theta, \varphi) = \sigma_0 R^2 \frac{r_{<}}{r_{>}^2} \frac{4\pi}{3} \cos \theta. \quad (1) \end{aligned}$$

Звідки, для зовнішньої частини сфери $r_{<} = R, r_{>} = r$, для внутрішньої $r_{<} = r, r_{>} = R$, остаточно:

$$\phi(\theta) = \begin{cases} \frac{4\pi\sigma_0 R^3}{3r^3} \cos \theta, & r \geq R, \\ 4\pi\sigma_0 r \cos \theta, & r < R. \end{cases}$$